

RÉSZLETES PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Gábor Dénes Középiskolai Tanulmányi Ösztöndíj 2021

Gábor Dénes Nobel-díjas mérnök, fizikus, társadalmi gondolkodó, a Római Klub alapító tagja emlékére, a NOVOFER Alapítvány a Műszaki Szellemi Alkotásért kuratóriuma pályázatot hirdet

VILÁGJÁRVÁNY IDEJÉN

címmel.

Gábor Dénes mintegy fél évszázada, a Római Klub alapítóinak sorában mind nagyobb szenvedéllyel vizsgálta a technológia és az innovációk társadalmi környezetét és hatásait. Eredményeit önálló könyvekben is közreadta: a *Tudományos, műszaki és társadalmi innovációk*, illetve *Az érett társadalom lebilincselő gondolatmenetei* alapján éppen a mai horizontunkról fogalmaz meg sok - helytállóan bizonyult - előrejelzést. Nem véletlen, hogy a műszaki fejlődés kínálta lehetőségek mellett komoly (és látható módon sok tekintetben megcáfolhatatlan) jövőképet vázolt fel arról, hogy milyen következményei lehetnek egy-egy jelentős mérnöki- és társadalmi innovációknak. Kiemelkedő mérnök-fizikusi talentuma széles műveltséggel és felelős társadalmi gondolkodással párosult. Ma is sokan és sokat meríthetnek gondolkodásából, a jövőt vizionáló műveiből.

A Római Klub tevékenysége az elmúlt évtizedekben rendkívül nagy hatást gyakorolt a tudományos életre és a gazdaságpolitikai vélekedésekre, és megteremtette a globális dimenziókban való gondolkodás tudományos alapjait. Jelentéseik hasznos kalauzként szolgáltak úgy a kutatás, a tervezés, mint a veszélyek és esélyek racionális és humánus kezelése terén.

Idei pályázati kiírásunk mindezek tükrében az elmúlt esztendő és a jelenünk két, sajátos kapcsolatban álló jelenségét helyezi nagytitkos alá: a **koronavírus-járvány keltette kihívásainkat és küzdelmeinket**, valamint **az átfogó tevékenységek (tanulás, munkavégzés, pihenés) digitális – egyéni és csoportos – támogatását**, esetenként a **mesterséges intelligencia lehetséges térhódításával**. Várjuk a leleményes, bátor és jól alátámasztott látomásokat és ajánlásokat. hiszen Gábor Dénes elhíresült mondása szerint: *A jövőt nem lehet megjósolni, de a jövőnket fel lehet találni.*

TÉMAKÖRÖK

A COVID-19 az azóta a világ immár második évét is megterhelő súlyával arra készítette Alapítványunkat, hogy még 2020 közepén megjelentessük a Gábor Dénes-díjjal elismert tudósaink, mérnökeink erre vállalkozó körének töprengő gondolatait e kihívás leküzdésének esélyeiről. (*Látomások koronavírus idején – Elég érett-e a társadalmunk? www.gabordenes.hu*) A tanulságokat illetően fiatal pályázóink abban a különleges helyzetben vannak, hogy szerzőinkkel együtt a legutóbbi tanév-, hazánk- és saját környezetük jelene tükrében vizsgálhatják e mesterek látomásainak és következtetéseinek igazát, s tehetik hozzá saját tapasztalataikat és javaslatukat, ezekkel is alakítva jövőnket. Ez az időszak – a kényszerű bezártság nyújtotta lehetőségekkel – lehetőséget adhat az olyan kísérletezésre és alkotásra is, amelyet a szabad mozgás körülményei között - leginkább az idő és az inspiráció hiányában – nem tennénk meg.

1. MIRE TANÍT ÉS HOGYAN ALAKÍT BENNÜNKET A KORONAVÍRUS - JÁRVÁNY ELLENI KÜZDELEM?

Miközben a világméretű vírusjárvány páratlanul összehangolt gyógyszeripari fejlesztésekre sarkall, az egyének, családok, kisközösségek, iskolák, munkahelyek és a kulturális életterek súlyos korlátozásokat kénytelenek megélni. A kötelező elővigyázatosság megkívánta magatartás szokatlan és sorvasztó jellegét ellensúlyozni kell a megelőzés, valamint a kreatív alkalmazkodás eszközeivel. A jelzett honlapon található elemzések (*Látomások koronavírus idején*) tovább gondolásával a saját problémafelvetéseitkre várunk alkotó válaszokat. Nem korlátozva a témaválasztást felsorolunk néhány lehetőséget:

- *Az otthon – munkahely – iskola viszonyainak megváltozása, új emberi szükségletek*
- *Új szerepek a családi munkamegosztásban*
- *Az élő baráti és társas közösségek friss keretei*
- *Közösségi felelősségvállalás és önkorlátozás*
- *A társadalmi-, közösségi segítségnyújtás és a rászorultak találékony segítése*

2. A DIGITÁLIS KÖRNYEZET TÉRHÓDÍTÁSA: ALKALMAZKODÁSI FELTÉTELEK ÉS SZÜKSÉGLETEK

A kényszerű online kapcsolattartás és információ-, illetve tudásáramlás, a tanulástól a modern egészségügyi szolgáltatásokon át a szórakozásig átítatja a mai valóságunkat. A kommunikációnk módja, eszköztára az internet fél évszázaddal korábbi megalapozása óta egyetlen nemzedéken belül is állandó mozgásban, fejlődésben van. Az erről szóló esszé átfogóan szembesítette a felnőtt társadalmat a friss fejleményekkel. Indokolt hát megkérdeznünk a fiatal főszereplőket az alkalmazkodás meghaladó, a fejlődést alakító kívánatos feltételekről és szükségletekről, a megoldási javaslatokról (szintén csak példászerű ötletadással):

- *Milyen módszerek és infrastruktúra szolgálná hatékonyabban a tanulási rendszereket a járvány lecsengése után?*
- *Milyen hiányzó digitális tartalomfejlesztések gazdagíthatnák az oktatást és a szórakozást?*
- *A szolgáltatások digitális támogatása (pl. az E-recept mintájára) hol érhetne el számottevő, minőségi javulást?*
- *A digitális világ hol és milyen mesterséges intelligencia-támogatásokkal lehetne hatékonyabb a hétköznapi életben?*

3. OTTHONI LEHETŐSÉGEK A KÍSÉRLETEZŐ-, ALKOTÓ TEVÉKENYSÉGRE

Nézzünk körül, hogy otthon milyen eszközök vesznek körül bennünket. Bizonyára találunk köztük olyant, amelyet vagy munkánk tárgyaként, vagy általa inspirálva kísérleti alanyként fel tudunk használni. Számos természettudományos területen meríthetünk ötletet az otthoni környezetben is. Ezeket kidolgozva és dokumentálva ismereteink bővülnek, másoknak adhatunk további ötletet és a tapasztalatok továbbadására kaphatunk lehetőséget. A kísérletező- és alkotó kedv tekintetében semmilyen területi-, vagy szakmai megkötést sem téve várjuk a kiválasztás indoklását, a folyamat leírását és az eredmények dokumentálását. Szintén csak ötletként:

- *A konyha, mint az új ételek és italok alkotásának tere;*
- *Sporteszközök otthoni használata, valamint karbantartása;*
- *A háztartási gépek és eszközök célszerűbb, esetleg praktikusabb használata, vagy új felhasználási területe;*
- *Higiéniai anyagok- és módszerek újszerű használata;*
- *A háztartási hulladékok és felesleges anyagok, eszközök kezelése és másodlagos felhasználása.*

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

A pályázaton részt vehetnek a határainkon belül, vagy azon kívül élő, magyarul tudó középiskolás tanulók.

A Pályázó hozzájárul ahhoz, hogy a Pályaművet az Alapítvány a későbbiekben ellenszolgáltatás nélkül, digitális vagy nyomtatott formában közzé tegye, vagy a közzétételt partnere részére engedélyezze.

A Pályázónak nyilatkoznia kell arról, hogy a Pályaműnek ő a szerzője és ez által joga van azt publikálni, publikáltatni, továbbá garantálja a Pályamű eredetiségét. (A felhasznált irodalom, források megjelölése szükséges. A részbeni plagizálás is a pályázó kizárását eredményezheti.)

A jelíges pályázat két részből áll:

1. ADATLAP

A Pályázó nevével, születési adataival, elérhetőségével (lakáscím, telefon, e-mail), a felkészítő tanár nevével, a Pályázó iskolájának adataival (iskola neve, címe, igazgató/intézményvezető neve, e-mail címe), valamint a Pályamű azonosítására alkalmas jelíggel és munkacímmel, a választott témakör megjelölésével, a Pályázó aláírásával (a számítógéppel kitöltendő adatlap letölthető a www.gabordenes.hu internet címről).

2. PÁLYAMŰ

A pályamű megismertetésére többféle megjelenítési formát is elfogadunk.

Esszédolgozat 6-10 oldal terjedelemben, jelíggel és címmel, vagy egy előadásra, bemutatására alkalmas **képi megjelenítés**, fotómontázs, slide-show, videofilm formában.

A PÁLYAMŰ LEHETSÉGES TARTALMA:

A Pályaműben a Pályázónak a megadott **témakörök egyikét** kell – egy-, vagy több megadott feladatmeghatározás figyelembevételével - feldolgozni, értelmezni, tovább gondolni, az újszerű lehetőségekre rámutatni. Természetesen megengedett az ismert alkalmazások újszerű bemutatása is a források megjelölésével. A pályaműnek szigorúan természettudományos alapokon kell állnia, áltudományos nézetek a dolgozatot értékelhetlenné teszik.

1. A TÉMAVÁLASZTÁS

A felkínált témakörök és az ezeken belül kiválasztható kérdések a jelenkor társadalmi kérdéseinek, illetve technológiai vívmányai mai megjelenési formáinak olyan elemei, amelyek a természettudományok területéről (olykor társadalomtudományi megközelítést is igénylő, vagy azt elfogadó módon) várnak megoldásokat. A jelenkor középiskolás korosztályának későbbi életszakaszát meghatározó technológia váltás időszakát éljük megnehezítve a világjárvány jellemzőivel – sok-sok kérdőjellel. Ezekből választottunk egy csokrot és ebben szeretnénk megismerni a felkészült és érdeklődő középiskolások tapasztalatait, jövőképét, kreativitásuk megnyilvánulásait.

Ki-ki olyan témakört – és a témakörön belül kérdést, feladatmeghatározást – válasszon, amelyben már a kérdés feltevésekor otthon érzi magát és saját elgondolásai kreatív kifejtésére képes. Kerüljék a csupán meglévő írásos anyagok, értékelések átdolgozásán, vagy egymáshoz illesztésén alapuló munkákat.

2. A LEHETSÉGES KIVITELEZÉSI, MEGVALÓSÍTÁSI FORMÁK

A választott témakör és kérdés kidolgozása során többféle megjelenítési megoldás is szóba jöhet. Preferáljuk azokat a megjelenítési formákat, amelyek közérthetően, a laikusok számára is könnyen megérthető módon, reprodukálhatóan és bemutathatóan kezelik a kérdést. A kérdések jellegétől függően ezek lehetnek:

- esszé jellegű dolgozatok, akár táblázatokkal és számításokkal, ábrákkal, képekkel is kiegészítve;
- képek és/vagy mozgóképek szerkesztett megjelenítése, video-klip, animáció.

FORMAI KÖVETELMÉNY:

- Az írott szöveg 12 pont nagyságú Times New Roman betűtípussal, 1,5-es sortávolsággal készüljön, az oldalmargók mérete 2 cm legyen. Az írott szöveg terjedelme ne haladja meg a 10 oldalt.
- A képi megjelenítés során a vetítés, bemutatás hossza ne haladja meg a 5-8 percet.
- A dolgozat tartalmazzon címdalt a jelige és a cím feltüntetésével, tartalomjegyzéket, oldalszámot és egy maximum 1 oldal terjedelmű összefoglalót (absztraktot), valamint a felhasznált irodalom jegyzékét is. Az idézett vagy kimásolt szövegrészeket idézőjelbe kell tenni, és a lábjegyzetben hivatkozással kell ellátni.
- A dolgozat tartalmazhat képeket, illusztrációkat vagy vonatkozó mellékleteket. A beillesztett képeket sorszámozni kell, forrásukat meg kell adni és a szövegben, hivatkozni kell rájuk.
- Nem lehet a dolgozaton semmilyen személyes adat, a pályázó beazonosítására alkalmas jelölés, jelzés, vagy a pályázó fényképe.
- A jelige legalább 4 betűből és legalább 3 számból, de legfeljebb 10 karakterből álljon. **A pdf file neve a jelige legyen!**

AZ ELBÍRÁLÁS SZEMPONTJAI:

Az elbírálás során a beérkezett pályamunkákat egy szakértőkből álló munkacsoport dolgozza fel és rendezi sorba annak általa meghatározott értéke szerint. A szakértői javaslatok alapján a beérkezett pályaművek első harmadát a Kuratórium tagjai megismerik, azokról véleményt alkotnak és döntenek az ösztöndíjak odaítéléséről.

Szempontok:

- Az önálló, eredeti gondolatok, javaslatok mértéke, mennyisége.
- A pályamunka kidolgozottsága.
- A választott bemutatási mód (esszé, video stb.) célszerűsége a választott kérdéshez illeszkedően.
- A technikai fel-, vagy kidolgozottság.
- Az összefoglalás közérthetősége, a prezentációra való alkalmassága.

HATÁRIDŐK:

1. JELENTKEZÉS

A pályázatra való jelentkezés, azaz a pályázati adatlap elküldési határideje **2021. március 5. éjfélig**.

A pályázati adatlap benyújtási helye és módja:

Az adatlapot aláírva és szkennelve/fényképezve elektronikusan az alapitvany@novofer.hu e-mail címre kell megküldeni. Idén nem kérjük a pályázatok postai feladását. Az adatlap beérkezéséről visszaigazoló e-mailt küldünk.

2. A PÁLYAMŰ

A pályamű benyújtási/beérkezési határideje **2021. március 31. éjfélig**.

A pályamű benyújtási helye és módja:

A jeligével és címmel azonosított dolgot csak elektronikus formátumban (PDF file, Powerpoint, JPEG, MPEG) kell megküldeni az alapitvany@novofer.hu e-mail címre. A **file neve a jelige legyen!** Az e-mail tárgyában a jeligét és a dolgozat címét kell feltüntetni.

A készített modellt nem kell beküldeni, csak annak (képekkel, vagy videó felvétellel illusztrált) dokumentációját, a kísérlet leírásával.

Eredményhirdetésre 2021. június első felében, Gábor Dénes születésének évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen kerül sor.

DÍJAZÁS:

A legjobb pályaművek kidolgozói minimum 50.000, maximum 250.000 forint összegű egyszeri **tanulmányi ösztöndíj** és oklevelet, az OTDT által kiállított „Tehetségútlevelet” kapnak, továbbá a támogatók által felajánlott tárgyjutalmat, szakmai- vagy kulturális programokon való részvételi és táborozási lehetőséget, egyéb fejlesztő csomagot nyerhetnek. (Az ösztöndíjak száma nem limitált, az a színvonalas pályázatok függvénye, azonban a Kuratórium fenntartja a jogot, hogy valamely pályadíj-kategóriát ne adja ki.)

A nyilvános eredményhirdetés alkalmával az erre előzetesen felkért diákok, egy 5-10 perces előadásban az ünnepség keretében bemutatják dolgozatukat, vagy alkotásukat. A sikeres Pályázókat a terv szerint a Parlamentben tartandó Gábor Dénes-díj átadási ünnepségre, valamint a Gábor Dénes Emlékévek nyilvános rendezvényeire is meghívjuk.

További felvilágosítás:

NOVOFER Alapítvány 1112 Budapest, Hegyalja út 86., E-mail: alapitvany@novofer.hu Tel: +36 30 4848-004 WEB: www.gabordenes.hu

Budapest, 2021. február 01..

Dr. Bendzsel Miklós
a NOVOFER Alapítvány kuratóriumi elnöke